

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 Quid sit, & quot modis fiat sumptio huius sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

De suscipiendis hoc sacramentum, & de varijs
modis sumendi illud.

Dispu. 24. de
Eucharistia.

Xplicatis causis huius sacramenti priusquam ad eius effectus accedamus, oportet de suscipiente, quod est, subiectum, in quo sacramentum hoc operatur, nonnulla dicamus: simulq; dicemus de vsu, nõ ut in præceptum cadit, sed prout per illum applicatur sacramentum ad operandum: quamquam enim singulare sit in hoc sacramento, quod vsus eius ab illius substantia distinguitur, tamẽ, vt supra disp. 42. dixi, habet se huiusmodi vsus tanquam applicatio agentis ad passum: quia quæ hæc applicatio antecedit effectum, respectu cuius suscipiens est causa materialis, optime disputatio hæc in hunc locum cadit.

SECTIO I.

Quid sit, & quot modis fiat sumptio huius sacramenti.

Eucharistia
sumi potest
spiritualiter
vel sacramentaliter
Hilarius,
Raban.
August.

Trident.

Ioann. 6.
1. Cor. 11.

Spiritualis
sumptio sa-
cramenti hu-
ius est per
votum vel
desiderium
ortum ex
viva fide.
Alenf.

Hæc quæstio disputatur ad Thom. q. 80. artic. 1. & alius Theologis dist. 9. vbi omnes cum Hilario lib. 8. Trinit. Raban. de Corp. & sang. Domini, cap. 2. 6. & August. varijs locis, quæ referuntur de Consecrat. d. cap. Quid est, cap. Qui manducat, cap. Qui discordat: & alijs, distinguunt duplicem vsum huius sacramenti: in sacramentalem & spirituales. Quam partitionem hæretici huius temporis reiciunt: quia errant in fundamento de reali Christi presentia in hoc sacramento: & ita solam spirituales Christi manducationem per fidem agnoscunt. Illam tamen diuisionem probauit Concilium Trident. sess. 13. c. 8. sess. 22. & sacramentalis manducatio euidenter colligitur ex facta Christi institutione huius sacramenti, & ex verbis eius, Ioan. 6. vt in superioribus ostensum est: & ex Paulo, 1. ad Cor. 11. Vt tamen, hæc diuisio, eiusq; membra explicentur, oportet prius singula alijs modis subdividere.

Secundo ergo spiritualis sumptio diuidi potest in spirituales tantum, & in spirituales & sacramentales simul. Priori modo spiritualis sumptio propriissime sumpta est, quæ fit per votum seu desiderium huius sacramenti, vt ex Concilio Tridentino sess. 13. colligitur: & ex vsu omnium Theologorum, & præter citatos recte tractat Alenf. q. 43. membr. 3. Quia, vt vere ac proprie dicatur spiritualis vsus sacramenti, oportet, vt ad ipsam Eucharistiam formaliter terminetur: cum autem non terminatur per actum corporis, sed per actum animæ, nullus est actus, qui hanc denominationem possit suscipere, nisi desiderium, & propositum: quia in actibus humanis solum propositum, vel desiderium efficax censetur aliquo modo actui externo æquiuale, quando hic exerceri non potest. Est autem obseruandum ex Concilio Tridentino sess. 13. cap. 8. non omne desiderium, seu propositum huius sacramenti censeri spirituales sumptionem eius, sed solum illud, quod ex fide viva proficitur: quia hæc non tantum dicitur sumptio spiritualis, quia spirituali actu seu modo fit, sed præcipue, quia parit fructum spirituales maioris vnionis cum Christo: hunc vero fructum non habet, nisi ex charitate oriatur. Quocirca, si quis in peccato existens desideret Eucharistiam sumere, ita vt in subiecto illius desiderij coniungat vsum sacramenti cum statu, quem tunc habet: id est, si desideret sumere in eo statu, non solum non spiritualiter manducabit, sed etiam grauer peccabit. Si vero non ita componat obiectum, sed desideret sumere in meliori statu: actus quidem non erit malus, tamen non perueniet ad rationem spiritualis sumptionis propter rationem dictam, nisi fortasse ap-

pelletur sumptio spiritualis mortua, & secundum quid. Denique sciendum est, hoc desiderium seu votum haberi posse vel explicite, vel implicite, sicut in baptismo, & in alijs sacramentis contingit: nam vtroq; modo potest desiderium ad hoc sacramentum terminari, vel in se & in particulari, vel in alio, & in communi: vt desiderando seruare omnia mandata Christi, vel omnibus modis vniri Christo. Vnde obiter colligitur, hanc sumptionem spirituales solum habere locum in lege Euangelica proprie: quia, sicut in illa solum institutum est hoc sacramentum, ita & omnis eius vsus. Itaque illa spiritualis manducatio antiquorum Patrum, quam late explicat August. tract. 2. 6. in Ioan. ex illo 1. Corinth. 10. 49. Omnes eandem escam spirituales manducauerunt: non est proprie spiritualis manducatio huius sacramenti: quia illi sane non desiderabant sumere hoc sacramentum: sed est figurata & materialis manducatio: nam quia illæ desiderabant CHRISTVM in illis sacramentis præfiguratum, illum spiritualiter manducasse dicuntur: & similiter omnis vnio cum Christo, vel desiderium CHRISTI, solet dici spiritualis sumptio huius sacramenti: large tamen ac materialiter: quia Christus res est huius sacramenti, vt supra disput. 2. late dictum est. Vnde tandem colligi potest multiplex diuisio spiritualis manducationis: sed illa est præcipue notanda ad tollendam æquiuocationem: quod alia est spiritualis manducatio Christi absolute: alia vero Christi in hoc sacramento, seu ipsius Eucharistia: quam supra indicauimus quæstion. 73. & optime eam tractat Palud. dist. 9. disput. 1. Prior enim fit per fidem & charitatem, & absolute terminatur ad Christum secundum se: & ideo omni tempore fuit necessaria: posterior vero terminatur proprie ad hoc sacramentum, & ad vsum eius, estque proprie ad vsum eius, vt dixi.

Sed quæri potest circa hanc sumptionem pure spirituales, an habeat fructum præter omne meritum operantis, hæretici enim nostri temporis dicunt, non esse minus fructuosam, quam si cum sacramentali coniuncta sit: vt refert Holius libr. 1. contra prolegomena Brentij. Qui error damnatur in Trident. sess. 13. cap. 8. & Can. 8. & a Diuo Thoma refellitur quæstio. 80. artic. 1. ad 3. Quæ censura intelligenda est fieri in eos, qui negant sumptionem sacramentalem aliquid addere merito operantis: nam hæc est aperta hæresis contra efficaciam sacramentorum. Aliter vero posset quis opinari, sacramentum esse adeo efficax, vt non solum re ipsa susceptum, sed etiam solo animo & desiderio applicatum, habeat sacramentalem efficaciam: & non est tam aperta hæresis: quia non defuerunt Catholici, qui dicerent, hoc sacramentum hoc modo operari: saltem in extrema necessitate: vt quando egrotus non potest sacramentaliter sumere: præsertim quando petit adorat, ac venerat sacramentum: vt referunt Soto d. 12. q. 2. art. 1. Ledesin. q. 22. art. 4. Alij vero dixerunt, sacramentum operari quidem hoc modo gratiam aliquam maiorem, quam respondeat merito operantis, non tamen tantam, quantum conferret sacramentaliter sumptum, nec tam proprie ex opere operato: quia non per efficientiam physicam: & ita sentit Ledesin. Sed hæc omnia sunt falsa & improbabilia, & aperte contra Diuum Thomam supra, Alenf. qu. 41. membr. 3. artic. 3. & contra rationem quia promissio effectus sacramentalis non est facta desiderio, sed manducationi. Item, quia si quis prius desideret sacramentum, & postea re ipsa sumat, non minorem effectum sacramentalem recipiet in re, quam si antea non desiderasset, si cætera sint paria: signum est ergo, sacramentum nihil prius contulisse, ratione desiderij, alioqui idem sacramentum plures conferret effectus eiusdem rationis ex opere operato. Ex quo vltimius inferri potest: si quis post susceptum sacramentum

rum gaudet, & delectetur in consideratione sumptionis, inde etiam novum obtinere effectum ex opere operato, quia non est minus efficax sacramentum susceptum, quam suscipiendum, neque actus minus bonus gaudium, quam desiderium, de qua re plura diximus in simili quaestione agentes de baptismo. Quocirca, quado Trid. supra dicit: illos, qui voto coelestem panem edunt sine viua, que per dilectionem operatur, fructum eius & utilitatem sentire, non est intelligendum de fructu ex opere operato, sed merito operantis, quod dicitur fructus huius sacramenti, vel obiective, quia ex illius desiderio & amore percipitur, vel generali quadam ratione, quatenus omnis unio per gratiam dicitur effectus huius sacramenti quia est effectus Christi, qui in hoc sacramento continetur.

Tertio rursus dividitur sacramentalis sumptio, in sacramentalem tantum, & spiritualem & sacramentalem simul, & ita pericitur trimembris diuisio, quam tradit Trid. dicto c. 8. & intelligitur bimembris, quia posuit D. Th. hic, art. 1. qui in hoc sensu locutus videtur. Ut vero explicetur diuisio, oportet aduertere, sumptionem sacramentalem omnino sumi interdum materialiter, pro quacunque sumptione sacramenti, etiam si fiat sine propria cognitione eius, ut quae fit à bruto animali, vel ab homine existimante hostiam non esse consecratam, & de hac manducatione in hoc loco non est sermo: quia, ut dixit D. Th. est veluti per accidens: unde impropiissime dicitur usus sacramenti, ut sacramentum est; interdum vero contingere potest, ut sacramentum hoc sumatur intentione & cognitione, tamē ab homine incapace effectus illius, ut quando sumitur ab homine non regenerato per baptismum, & haec etiam sumptio censetur materialis, quia per illam non applicatur sacramentum, ut sacramentum est, subiecto sibi proportionato. Sacramentalis ergo sumptio proprie ac formaliter dicitur, realis manducatio sacramenti Eucharistiae, cum aliqua intentione sumendi illud in subiecto capaci & proportionato. Nam sicut in aliis sacramentis, quae consistunt in visu, capacitas & intentio sumendi, sunt de necessitate sacramenti, ita hic sunt de necessitate sumptionis sacramentalis proprie dictae: & sicut in aliis sacramentis, in adultis requiritur propria intentio formalis, vel virtualis, explicita, vel implicita, in paruulis vero sufficit intentio Ecclesiae, ita etiam hic, ut inferius dicemus. Haec igitur sacramentalis sumptio, si fiat sine fructu spirituali, dicitur sacramentalis tantum, si vero fiat cum fructu, dicitur etiam spiritualis, siue ita determinetur ab effectu, siue ab situ, & dispositione, cum qua fit. Quocirca, sicut potest manere sacramentum sine effectu, vel debita dispositione, ita potest esse in praesenti sumptio sacramentalis tantum sine spirituali. Hic vero inquiri poterat de sumptione, qua Christus seipsum communicauit, an dicenda sit sacramentalis tantum, vel simul spiritualis, sed de hoc dicitur infra.

Ex quibus ultimo concluditur, sacramentum hoc perfectius applicari quam reliqua, quae in exteriori visu alicuius elementi consistunt: in aliis enim applicatio fit per solum externum contactum, hic vero fit per internam sumptionem, & vitalem actionem, & quodammodo per gustum, qui est sensus perfectior, quam tactus, & ita applicatio est proportionata sacramento, quod perfectius est, & per modum cibi sumitur, ut latius tractat Durand. d. 9. q. 1.

SECTIO II.

Vtrum soli homines possint hoc sacramentum manducare.

Hae quaestio per se est facilis, & fere in superioribus exposita, & ideo breuissime expediri potest. Primo ergo certum est, homines posse hoc sa-

cramentum manducare, nomine sacramenti non solum species intelligendo, de quibus experientia notum est, sed etiam corpus Christi, de quo dicitur: Nisi manducaueritis carnem filii hominis, &c. quia ad hoc est institutum hoc sacramentum, ut ab homine manducetur Christus Dominus, & per hoc sacramentum in nobis fit, & nos in ipso: ut huic excludatur error dicentium, discedere corpus Christi statim ac ori admouetur, qui bis in superioribus impugnat est.

Secundo est certum, hoc sacramentum non posse sumi à creaturis homine superioribus, haec enim non sunt nisi Angeli: Angeli autem non habent corpora, ut corporaliter manducare possint. Dices, possibile est assumere corpora, & in eis manducare. Respondetur, etiam in assumptis corporibus non proprie manducare, quia motus ille, prout est in corpore, non est vitalis actio, illa ergo non esset proprie sumptio sacramenti, sed quaedam alia mutatio localis. Loquimur autem de sumptione sacramentali, nam spiritualiter interdum dicuntur Angeli manducare Christum, quatenus ei per charitatem uniantur: quamquam neque hoc modo possint spiritualiter sumere hoc sacramentum proprie loquendo, quia, cum non sint capaces sacramenti, non possunt habere votum, aut desiderium eius.

Creatura homine superioris non possunt Eucharistiam manducare.

Tertio est certum, inferiores creaturas homine, vel omnino non posse, vel saltem non proprie & sacramentaliter posse sumere hoc sacramentum. Patet, quia, quae non viuunt, nullo modo possunt sumere, cum non possint comedere, & hinc fit, corpus hominis mortuum, iam non esse capax huius sacramenti: quae autem viuunt, & comedere possunt, licet materialiter valeant species sacramentales, & consequenter corpus Christi, manducare, ut in superiore disput. 55. traditum est: non tamen formaliter, seu sacramentaliter, ut ex praecedente sectione constat. Quocirca sententia quorundam Catholicorum, qui absolute negant bruta manducare corpus Christi, ut Valde. to. 2. ca. 60. & aliorum vel omnino reiicienda est, vel pie explicanda. Nam certum est, species sacramentales posse à bruta manducari, & comedi, sicut alii panem, ut experientia constat, & in hoc fingere aliquod miraculum, est vanum, & sine fundamento. Deinde etiam est certum, corpus Christi non discedere, sed intrare, quo intrant species, quia, cum manducatio solum importet motum localem, proprie conuenire potest, & denominare corpus Christi, iuxta principia supra posita, & hoc sensu erroneum esset negare, bruta manducare corpus Christi, saltem materialiter. Pie vero exponi possunt illi authores, quod hoc negant, solum quia illa sumptio formaliter & ex intentione sumentis, non est sacramentalis.

Creatura homine inferioris non possunt sacramentaliter sumere nequeunt Eucharistiam.

Valde.

SECTIO III.

Vtrum omnes homines adulti possint recipere hoc sacramentum.

Ex ijs hominibus, quidam sunt baptizati, alij non: quidam iusti, vel re ipsa, vel in existimatione & conscientia sua, cum dispositione aliqua ad iustitiam sufficiente, alij sunt peccatores, id est, qui in statu peccati permanent, nec satis disponuntur, ut ab illo mudentur etiam per sacramentum: ita enim nunc hac voce vtemur. Rursus ex parte sumptionis distinguere possumus sacramentalem tantum à ea, quae simul spiritualis est.

Dico primo, Homines peccatores accipere possunt Eucharistiam sacramentaliter, non vero spiritualiter. Haec posterior pars constat ex dictis de effectu: prior vero pars est de fide. Circa quam aliqui oium errauerunt, ut supra disput. 17. & 23. annotauimus.

Eucharistiam potest sumi sacramentaliter à peccatore homine.

